

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за комесара железничке полиције у Пироту, у рангу члана прве класе управе вароши Београда, Андреју Станковића, комесара сењске полиције у рангу начелника средског прве класе;

за комесара савске полиције у Београду, у рангу начелника средског друге класе, Милана Л. Првуловића, начелника исте класе среза поречког, по службеној потреби;

за комесара железничке полиције у Београду, у рангу начелника средског друге класе, Петра Протића, комесара железничке полиције у Пироту, у рангу начелника средског исте класе, по службеној потреби;

за комесара сењске полиције, у рангу начелника средског треће класе, Милана Ф. Александрића, комесара железничке полиције у Београду, у рангу начелника средског исте класе, по службеној потреби;

за секретара прве класе начелства округа београдског Др. Драгослава М. Ковановића, комесара савске полиције у Београду, у рангу начелника средског прве класе, по службеној потреби;

за секретара друге класе Управе вароши Београда Чедомира Ал. Јевђенијевића, начелника исте класе среза посаво-тамнавског, по молби,

за секретара треће класе начелства округа смедеревског Гаврила

Р. Јевтића, секретара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза поречког Обрада Коларевића, секретара исте класе начелства округа смедеревског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза посаво-тамнавског Александра К. Петровића, полициског писара друге класе среза бољевачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јула 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полициског писара прве класе среза деспотовачког Драгомира Муњића, полициског писара исте класе среза расинског, по службеној потреби;

за полициског писара прве класе управе вароши Београда Радисава Ђ. Ђорђевића, полициског писара исте класе начелства округа врањског, по молби;

за полициског писара прве класе среза рамског Косту Протића, полициског писара исте класе среза врачарског, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза грузанског Милорада Јовановића, полициског писара исте класе среза крагујевачког, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза врачарског Милована Радо-

јевића, полициског писара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза масуричког Атанасија Павловића, полициског писара исте класе среза поцерског, по молби;

за полициског писара треће класе среза јадранског Душана Берића, полициског писара исте класе среза мачванског, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе начелства округа подринског Драгутина Антића, полициског писара исте класе среза врачарског, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе среза поцерског Миливоја Филиповића, полициског писара исте класе среза масуричког, по молби;

за полициског писара треће класе среза бољевачког Љубомира Тасића, полициског писара исте класе начелства округа тимочког, по молби;

за полициског писара треће класе среза звишског Душана Поповића, полициског писара исте класе среза јасеничког, округа крагујевачког, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе начелства округа тимочког Александра Димитријевића, апсолвираниог правника;

за полициског писара треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Љубомира Лазаревића правника; и

за полициског писара треће класе начелства округа врањског Синишу

Миливојевића, практиканта среза моравског, округа пожаревачког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 17. јула 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО ПО ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Као што видимо, усвојење, бар уколико се права наслеђивања тиче, производи своје дејство и преко односа усвојоца и усвојеника, због чега, када §§-и 507. и 528. Грађ. Зак., говоре о задрузи основаној на усвојењу, они не мисле само на тај однос, однос између усвојеника и поочима, што значи да се §-у 528. Грађ. Зак. има да да сва она примена коју допушта §. 410. Грађ. Зак. Н. пр., у задрузи су усвојеник и један његов синовац од брата по усвојењу (од крвног сина усвојичевога). Изван задруге има један крвни син усвојичев, рођени стриц тога синовца. Ако сада тај синовац умре без потомства, њега ће, по §. 528., наследити цивилни стриц, са искључењем његовог крвног стрица, па чак и са искључењем самог крвног рођеног брата тог синовца, ако би га било изван задруге. Или, усвојеник је умро у задружном стању у са цивилном рођеном браћом, и умро је без потомака, али он има, изван задруге, једног крвног рођеног брата: њега ће наследити браћа грађанска а не крвни брат. Да додамо да и Г. А. Ђорђевић, који је, најпре, у својој *Наследном Праву*, штампаном у *Браничу*, применио, као што смо видели, §. 528. Грађ. Зак., у колико се тичало сродства по усвојењу, само на усвојоца и усвојеника, иде, у примени истога прописа, даље у својој *Наследном Праву Краљевине Србије*, које је доцније, као засебну књигу, издао, књига којом смо се ми овде више пута врло корисно послужили: и заиста, на стр. 129. исте књиге, Г. Ђорђевић вели овако: „По томе, усвојеник или усвојени брат умрлога задругара у задрузи пречи му је наследник од одељеног му сина или брата и њихових потомака и т. д.“. Дакле, и по Г. Ђорђевићу брат по усвојењу пречи је, у наслеђу код задруге, од крвног брата који је изван задруге.

§. 410. Грађ. Зак., у колико он, односно права наслеђивања, проширује дејство усвојења и преко границе односа усвојоца и усвојеника — противно ономе што смо напред рекли о домаћају који се, с погледом на правне принципе, може признати усвојењу — јесте у складу са §-ом 138. Грађ. Зак., који, као што знамо, вели за усвојено дете да „ступа у род“ пародитеља. И заиста, усвојено дете улази,

по §-у 410., потпуно, бар уколико се наслеђа тиче, у коло потомака усвојоца, усвојеник постаје, у овом погледу, грађански сродник не само својих пародитеља већ и целога потомства овога. Па када је тако законодавац могао, чак и у инкосним кућама, дати обимније дејство усвојењу, зашто да он није могао и то: да, код задруге, усвојењу призна пуно дејство, тако да, ту, усвојеник уђе потпуно у крвну родбину усвојичеву која је се овим у задружном односу, а у интересу одржања и ојачања задруга? Ми мислимо да треба сасвим стати на ово гледиште, с том резервом да ни овде, код задруге, не треба, што се дејства усвојења тиче, ићи даље од граница које поставља §. 410., ако није у питању искључење, из изоставштине *de cuius*-а у задрузи умрлога, његових крвних ванзадружних сродника: сродство грађанско јаче је увек од сродство крвног само у погледу тих ванзадружних крвних сродника, али у колико је реч о наследним односима између *de cuius*-а и оних са којима је он био у задрузи, дакле у колико смо изван случаја §-а 528. Грађ. Зак., усвојење не може имати шире дејство од онога које му даје §. 410. Грађ. Зак., јер тада оскудева *ratio legis* која се, за примену дејства усвојења преко граница §-а 410., истиче у случају §-а 528..

Најзад, да тако екстензивно ваља схватити §§. 507. и 528. Грађ. Зак. у колико се они односе на задругу основану на грађанском сродству, можемо у прилог тога навести и §. 526. Грађ. Зак. који гласи: „Права и обавезе задругара једнаке су били сродни, били усвојени са општим сагласијем“¹⁾.

На завршетку ових излагања о наследном праву у задрузи, да поменемо још и одредбу §-а 528. *in fine* која гласи: „Такође и у случају роштва или сужањства или друге подобне нужде и опасности или службе отачаствене остаје право сродства при наследству и изван задруге невредимо“.

Шта значи овај пропис? Ми не мислимо да законодавац хоће тиме да каже то да доца мушка која би се у тренутку смрти свога оца затекла изван задружне куће, било у роштву или сужањству, било у служби отаџбини неће, због тога изгубити право на наслеђе заоставштине свога родитеља: таква одредба била би непотребна, после прописа да „доца млада долетна, ако би за матером из задруге отишла, задржавају своје првенство и изван задруге“. Ко би, поред оваквог прописа, могао лишити наслеђа једно дете умрлога задругара које се, у тренутку смрти свога оца, налази изван задружне куће у роштву, или сужањству или у служби отаџбини? Што се тиче женске деце, ни на њих законодавац овде није могао мислити стога што су та деца добила право наслеђа у задрузи тек Законодавним Решењем од 28. Новембра 1859. год..

¹⁾ А. Јовановић, *op. cit.*, стр. 95., код овога §-а умесно примећује: „... треба додати крају прописа §. 526. Грађ. Законика ове речи „или одобрењем суда“. И тада су права и обавезе задругара једнаке „били сродни, били усвојени општим сагласијем или одобрењем суда“.

Г. А. Ђорђевић (*Наследно право*, *Бранич*, 1904., Април, стр. 202.) вели да се последња одредба §-а 528. тиче оних чланова задруге „који живе изван задруге због роштва или сужањства (т. ј. због осуда на затвор или робију) или друге какве *аодобне нужде* и *опасности* или *службе отачаствене* (н. пр. у војсци)¹⁾, па зато, вели даље Г. Ђорђевић, и они задржавају „своје првенство на законско наслеђе умрлога задругара према оним крвним сродницима његовим, који живе изван задруге“. На пример, у задрузи су стриц са два синовца од којих му је један синовац од рођеног брата а други од брата му од стрица. Стриц има изван задруге одељито рођеног брата. Један синовац, онај рођени, налази се сада изван куће затворен у Малој Азији као српски пропагатор у Македонији, где је био отишао као комита. За време његовога бављења тамо умре му стриц без деце. По Г. Ђорђевићу, стрица не би овде наследно његов рођени брат изван задруге, већ би га наследно његов синовац у роштву. Јер тај факат што је синовац изван задружне куће, у оваквим приликама и на овај начин, не одузима њему карактер задругара, због чега се и на њега може применити §. 528.: да је сродство у задрузи јаче од сродства изван задруге.

Горње тумачење Гн-а Ђорђевића сасвим је тачно, само му треба додати још то да ће се §. 528. Грађ. Зак. *in fine* применити и на случај да је то баш тај одвојени задругар који је умро. Ко ће га наследити, ако није оставио потомака? Наследиће га најближи сродник у задрузи, ма он био и даји сродник од овог сродника кога би умрли имао изван задруге: пошто је *de cuius* умро не у инкосном већ у задружном стању, то ће се на његово наслеђе применити §. 528. а не §. 527. Грађ. Зак..

Живојин М. Перич.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

3. Касапи и топачи, који се усуде месо од нездравог марвинчета продавати, или који нездравом и поквареном месу, које је почело заударати, или је упуљавано или сасвим мршаво, продају“.

а) Радња се састоји дакле у продавању меса од нездравог марвинчета или меса, које је почело заударати или је упуљавано или је сасвим мршаво, од стране касапа и топача.

б) Кривац. — В. 1 б.

¹⁾ У истом смислу се Г. Ђорђевић изражава и у свом доцнијем делу: *Наследно право Краљевине Србије*, где, поменуте, вели (стр. 129.) овако: „Тако исто не губе право наследства у задрузи и они чланови њени, који због какве службе отаџбини (н. пр. у војсци) или због ратног роштва и т. д. у опште по нужди некој живе изван задруге (§. 528.)“.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ПИТАЊЕ ЛУЈ XVII

М. Л. Првуловић

Луј XVII, други син Луја XVI и Марије Антоанете, рођен у Версају 1785. затворен у Танглу, и после погубљења очева, прокламован за краља Француске од стране изгнаних принчева, *је ли умро у тамници или је утекао из Тангла?*

Најбоље акредитовани научници више од једног столећа проучавали су ово питање. Више њих мислили су, да су открили, да све није потпуно јасно у историји суђањства дофенова, и да супституција не би била немогућна; други, пак, у много већем броју, уверавају, да је све правилно извршено, и да је краљев син преминуо у својој затвору 8 јуна 1795 (по новом). Ну нико се није изјаснио у тој мери, да би могао прибавити одлучан, јасан и неоспоран доказ, који би могао допустити да се дефинитивно усвоји једно или друго мишљење.

Као што је познато, извесни писци сматрају, да је Луј XVII побегао из Тангла, и да је место њега подметнуто једно болесно дете. На основу тога мишљења, извесни интриганти, вели се, од којих су били најчувенији Наундорф и Матирен Брино, покушали су да се по паду Наполеона I показују и издају за дофена.

Је ли дакле Луј XVII утекао из тамнице или је умро у Танглу?

Инсистира се на факту у корист првог мишљења *прво*, с тога, што је оглашен као неважећи, протокол смрти, састављен 24 прериала Године III (12 јуна 1795), којим је констатована смрт детета, која је била наступила 20 прериала (8 јуна). Је ли тај акт пуноважан? Је ли састављен у законском року од три дана по смрти? — На основу закона од 20 септембра 1792, измењеног познијим декретом, акти — умрлице — редиговани су у Паризу врло неправилно; умрлица Луја XVI састављена је тек 18 марта 1793, дакле скоро после два месеца од дана када је краљ погубљен. Смрт Маратова и Дантонова констатована је званично на двадесет и један дан после смрти њи-

хове; Робеспјерова и Сен-Жистова после седамнаест дана; Марије Антоанете и Г-ђе Ди-Бари, после осам дана. Односно смрти дофенове редакцији акта претходила је декларација од 10 јуна, дакле у законском року од три дана.

Аргументат о *ненадлежности сведока* могао би доћи у исти ред. Усваја се да је погрешка, што о смрти свога брата није била извештена његова сестра, кћи Луја XVI, која је била затворена на једном спрату више у истој кули Тангла. Да је она била приведена лешу свога брата, и да јој је било допуштено да му укаже своје последње дужности, „питање Луј XVII“ било би решено тога часа, или боље оно се не би ни потрзало. Како се међутим објашњава и тумачи тај факат? Комесари Тангла нису предузели те мере јер зато нису имали наредбе и јер су се бојали да не прекораче своју надлежност и делокруг своје власти. С друге стране опет, дофенова сестра није могла потписати акт као сведок, пошто је закон забрањивао женама — а у толико више непунолетној девојци — вршење те формалности. Оба ова разлога нису довољно убедљива: дозвола је се могла издејствовати; ако дофенова сестра није могла потписати умрлицу као сведок, могла је дати потребну изјаву ма у ком другом облику саслушања. Избор сведока, вели се, извршен је међу оним присутним личностима, који су изгледали као највише квалификовани: Лан и Гомен два чувара дофенова, потписали су декларацију; акт — умрлица — била је потписана од стране истог Лана и од стране комесара Биго-а, јер је овај тога дана, према наредби, примио дужност чувара Тангла. Све ово, свакојачо може се схватити као мистерија, али се потпис комесаров мора сматрати као пуноважан, чиме би се најзад могло утврдити да је тај акт о смрти, написан у Танглу, један од најуреднијих аката револуционарне периоде. Разуме се, да се могу чинити многе примедбе, којима би се могло осумњичити цео тај рад. Знало је се, на пример, врло добро, ко је Луј XVII, колика је важност у томе питању је ли дофен жив или мртав, и да ли је вероватно да ће се, ма и у бурном времену Револуције, задовољити тиме, да два стражара

4. Касапин, који не би у свако време довољно и доброг меса имао“.

а) Радња се састоји дакле у *немању* довољно и доброг меса у свако време, т. ј. за време, за које је слободно држати *отворену радњу*.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

5. Касапин, који више коме меса намеће, него што он захтева, или му намеће главу, цигерицу, слезину, ноге и остали дроб“.

а) Радња се састоји дакле у *наметању* коме меса више, но што он захтева, или главе, цигерице, слезине, ногу и остали дроба, од стране *касапина*. Дело је дакле свршено без обзира на то, да ли је касапин успео наметнути више меса ит.д.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

6. Касапин, који би одрекао коме и на једну литру меса продати, кад овај захтева“.

а) Радња се састоји дакле у *одбијању* продаје меса на једну литру од стране *касапа*.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

7. Касапин, који би месо криво мерео и продавао, и то сваки пут, кад на једној оки фали више од десет драма, или на више од пет ока више од четрдесет драма“.

а) 1^о Радња се састоји дакле у *кривом мерењу* и *продавању* меса од стране *касапа*.

2^о Овде је потребан један *специјалан* услов *инкриминације*: да је криво мерење тако било, да на једној оки *продато* меса *недостаје* више од десет драма, а више од четрдесет драма, ако је *продато* више од пет ока.

Овај иступ је једна *нарочита* врста *иступног* кривога мерења из § 382 т. 2 к. з., за чији појам је без значаја, за колико је криво измерено, т. ј. код којег није потребан горе под 2^о наведен услов *инкриминације*.

в) *Кривац*. — В. 1 б.

III. *Иступ* из § 370 к. з. — „Где су *касапнице* под *закуи* (аренду) дате, вели се у овом §, *никоме* није слободно *сирово* месо *осим* свињског (ако то није под *закуи* дато) *продавати*, или на мања *парчета* од *черека* делити. Који *противно* овом ради, да се *казни* у *првом* случају од *пет* до *десет* талира за *први* пут, а *други* пут до *тридесет* талира, у *другом* случају *они*, који су месо на мања *парчета* од *черека* делили, да *плате* сви *скупа* у *новцу* од *два* до *пет* талира на *ползу* *касе* *општинске*, а у *постореном* случају, *поред* *новчане* *казне*, *одузеће* *им* *се* *и* *месо* *на* *ползу* *општине*“.

а) Радња се састоји дакле у *продавању* меса (осим свињског ако није и оно дато под *закуи*) или у *делењу* меса на *парчета* мања од *черека* од стране *лица*, која нису *касапи*, у местима где су *касапнице* дате под *закуи*. Овај иступ би према томе *постојао* и онда, кад би *касапин* делио месо на *парчета* мања од *черека* с *лицима*, која нису *касапи*.

б) *Кривац*. — *Виност* није потребна.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

утврђују смрт краљевог сина. С друге стране опет, ако је Конвенту било стало до смрти дофенове, Конвентат, који је погубио оца, могао је то урадити и са сином, и јавно и тајно, и на начин који би искључио сваку сумњу односно идентичности. Најзад сваки покушај преваре и обмане могао би се сматрати као бесмислен, јер по једној експозираној тези, Конвентат је био одлучио: „да грађански убије дофена стварном смрћу подметнутога,“ пошто је „најочевиднији интерес власти био да докаже јасно као дан да је син Луја XVI мртав.“ Из овога излази дакле да и ако се сумња у аутентичност самог факта, не би се могло сумњати у аутентичност састављеног акта.

Протокол секције такође се не би могао апсолутно сматрати као непобитан доказ о смрти дофеновој. Пре свега у том протоколу има мало индикација о болести којој је подлегло дете. Неоспорно је да се не могу сумњичити ситницама четири хирурга, чија је часност изван сваке сумње, и који су заузимали високе положаје. Тако Пелтан је био шеф Главне Болнице; Диманжен управник Charité-а; Ласи био је хирург кћери Луја XV; и Жанроа, професор Легалне Медицине у Ecole de Santé у Паризу. Ну ипак, њихове изјаве интересантне су и значајне. Они веле да су их *привели једном лешу* „за који су им казали да је то леш сина покојног Луја Капета“, и „од којих су двојица хирурга упознали да је то леш детета, које су они лечили од пре неколико дана.“ Реченица је довољно нејасна, стил открива обазривост и резервисаност. Ако се схвати да је операција — секција — имала тачно за предмет не само да констатује, да дете није отровано, него још, и природно, да идентификује тело са телом дофеновим, онда је та и таква констатација недовољна, нејасна и сумњива. Питање је сад: је ли то био циљ и предмет операције? Може се примити негативан одговор, али може се одбацити мишљење оних писаца који то тврде категорички и апсолутно. Због чега би хирурзи предузимали ту идентификацију, и на којој би је основи поставили, питају они. Као одговор на то питање ми бисмо им могли поставити ово питање: Зашто у протоколу секције није изражено јасно да је показани

леш, дофенов леш? То је се у осталом, могло навести када већ постоји званичан акт чувара и комесара. Даље, један професор легалне медицине свакојако је морао, већ и по својој професији, размишљати о томе, чији је то леш „коме су их привели, за који су им казали да је леш дофенов и у коме су упознали да је то леш детета, које су они лечили од пре неколико дана.“ И ако ови писци тврде да је формула: „за који су им казали да је,“ једна формула која се је тада у опште употребљавала у сличним случајевима, ипак стилизација овог акта, као најјачег и најважнијег доказног средства, заједно са двама осталим, открива извесну мистификацију. Према томе јасно је, зашто је, тако дуго после трагедије у Танглу, укорењено мишљење, да краљевско дете није умрло у своме затвору, већ да је успело да побегне, захваљујући саучесништву одаких ројалиста. У прилог тога мишљења иду уочене и примећене извесне нарочите и чудне сличности које се појављују код неколиких личности, које су означаване под именима лажних дофена. Услед појаве тих личности и тих факата формулисана је ова хипотеза, којом се покушало да се да потребно објашњење: Утврђено је да су почетком јуна 1795 верни ројалисти, који су били предузели да спасу дофена, упућивали по извесним путевима Француске, децу, која су доста личила на малог принца, по узрасту и физиономији, — у циљу заваривања трагова, обмањивања гонилаца и уклањања сумње и поздреха.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Г. Мих. Алексић, полициски писар актом од 12. априла ове године упутио је питање овакве садржине:

Месни школски одбор једне школе одлуком својом казнио је ђачке родитеље због не упућивања своје деце у школу и ову одлуку о казнама послао је општинском суду, да казне изврши у року од тридесет дана. Општински суд ове казне не само да није извршио у горњем року, него их није никако ни извршио. За то школски одбор достави овај случај окружном школ-

ском одбору а овај Министру просвете и црквених послова, и ови одлуче, да преседник општинског суда плати ове казне, па одлуке пошљу полициској власти на извршење наплате од председника општинског суда. Пита се: кад ова казна застарева и у ком је року треба полициска власт да наплати?

Одговор:

Према члану 24. закона о народним школама ученици су дужни уредно похађати школу за време свога школовања. Школски је одбор дужан да води старање, да свако дете проведе у школи прописно време. Изостанак од школе рачуна се једно пре или једно после подне. Учитељ има да цени изостанке и оправда оне изостанке, који су учињени из важних узрока, а неоправдане доставља месном школском одбору. За ове изостанке одбор кажњава родитеље или старатеље ученичке или оне, који узимају децу у службу, и то за прва три дана опоменом, а после по двадесет пара за сваки дан изостанка у корист школске касе. Родитељима ученика, који плаћају мање од петнајест динара непосредне порезе, може се новчана казна заменити затвором или радом на општинским пословима, рачунајући пет дана за један дан затвора, односно рада. — Председник или његов заступник, дужан је наплатити одређену казну у року од тридесет дана; но ако то не учини, а од кажњеног могло се наплатити, онда плаћа он сам. Ову последњу казну изриче школски надзорник, а извршује је полициска власт. — Законодавац је хтео, да се брзим извршењем казне нагнају родитељи односно старатељи дечији, да своју децу уредно шаљу у школу, и да осете, да од задржавања деце од школе немају користи. С тога је наредио, да се помемута казна мора наплатити од родитеља односно од старатеља најдаље у року од месец дана, јер ако се та казна не наплати у означеном року, наплаћује се износ те новчане казне од одговорног лица због неизвршења а по одлуци надлажне власти, када та одлука извршеном постане. — Из тога се може извести закључак, да је код казне родитеља или старатеља установљена нарочита застарелост од месец дана, истеком

кога рока се гаси одговорност у погледу извршења казне према родитељу или старатељу, и претвара се у одговорност органа власти, што до рока није наплату казне извршио већ пропустио да казну благовремено наплати. Кад се на овај начин наплата казне пренесе од родитеља или старатеља на органе власти, настаје спорно питање, за које време застарела казна одговорног органа власти. О овоме питању нема специјалних законских прописа, те ми сматрамо, да ова казна, аналого § 396. кривичног закона, застарела у року од три месеца од дана када извршном постане, што значи, да се од одговорног органа власти казна мора наплатити у року од три месеца рачунајући од дана, када је дефинитивном одлуком надлежне власти казна пренета од родитеља или старатеља детињег на органа власти. Дакле полицијска власт, којој је у дужност стављена наплата казне од органа власти према члану 24. закона о народним школама, дужна је да ту наплату казне изврши у року од три месеца.

* * *

Суд општине јаловик-изворске актом № 876. од 16. маја ове године упутио је питање овакве садржине: Учитељ јаловик-изворске школе добио је осуство од дужности новембра месеца прошле године до краја те школске године. Општински суд је издао станарину томе учитељу до коња јануара месеца ове године, а, како је од 1. фебруара на његово место постављен у истој школи други учитељ — заступник — који је на дужност дошао, то је општински суд на даље станарину издавао овом заступнику, а учитељу на осуству је обуставио издавање станарине, јер је буџетом предвиђена само једна станарина учитељска. Међу тим станарину тражи и учитељ, који је на осуству, те га месни школски одбор одбије од тражења, али окружни школски одбор је наредио, да се и учитељу на осуству издаје станарина. Према томе, школској општини се ставља у дужност да издаје две станарине у место једне. — Пита се: да ли и учитељу на осуству треба издавати станарину?

Одговор:

Наставника основних школа има

сталних и привремених. По члану 43. закона о народним школама Министар Просвете и Црквених Послова може наставницима дати осуство, на основу лекарске сведоџбе, у току једне школске године највише два месеца; али може дати и дуже осуство од два месеца и то само по уверењу лекарске комисије од три лекара, коју он сам и саставља. Према томе Министар је могао поменуто осуство од дужности дати; па како школа не треба да остане без наставника, то је у школу упутио на рад другог учитеља. — Сваки учитељ има право на станарину. По члану 16. закона о народним школама у местима, где у школској згради или школском дворишту или на даљини до пет стотина метара од школе нема станова за наставнике, општине им дају накнаду у новцу за стан и огрев уједно, и то: у Београду по 80 динара месечно, у Крагујевцу и Нишу по 50 динара, у другим окружним варошима по 40 динара, у осталим варошима и варошицама по 35 динара, и у селима по 30. динара месечно. (Стан мора имати најмање две собе с кујном и потребним стајама. Ако у једном месту учитељују муж и жена, или отац и кћи, или мати и кћи, или две неудате сестре, или нежењен брат и неудата сестра, онда они имају право само на један заједнички стан и огрев или на једну накнаду за стан и огрев. Удата учитељица нема право на квартирину осим ако јој муж службом оптерећен живи у другом месту). — Кад један учитељ буде постављен на место другог, који је добио осуство од дужности, онда овом новом учитељу, као и ранијем, припада право на станарину, јер право једнога учитеља је независно од права другог. — Да и привремени учитељи имају право на бесплатан стан и огрев (односно на накнаду за то) предвиђено је чланом 39. закона о народним школама. — Према изложеном и према досадањој пракси, окружни школски одбор је правилно ствар расправно, кад је нашао, да станарину треба исплатити и учитељу, који је дошао да заступа онога учитеља, коме је одобрено осуство од дужности.

* * *

Драгомир Урошевић деловођа општине брњачке среза митрова-

чког округа ново-пазарског упутио је два питања овакве садржине актом од 2. августа ове године:

»1., По чл. 7. уредбе о уређењу ослобођених крајева општински председник суди све грађанске спорове о покретности, непокретности и потрице у општини у вредности од 20—50 динара. — Пита се:

а., Да ли ове пресуде изриче сам општински председник и на основу чл. 8. исте уредбе своју пресуду уводи у нарочито за то устројену књигу или председник са два кмета (односно цео суд.)? И

б., Ако оволику вредност суди сам општински председник, онда, да ли је општински суд у овим крајевима надлежан судити грађанске спорове по § 6. грађ. суд. пост., када овом уредбом није предвиђена надлежност општинског суда већ само председника и кметова?

2., По чл. 9. исте уредбе, сва иступна кривична дела која су предвиђена у III части кривичног закона суде општински председници, али не могу изрицати већу казну од 10 дана затвора ни код оних дела где је предвиђена и већа максимална казна. — Новчану казну изричу до 100 динара. — Пита се:

Да ли овакве пресуде доноси и потписује сам општински председник или цео суд т. ј. председник са два кмета и деловођом?»

Као одговор на ова два питања може послужити објашњење изложено у броју 18. Полицијског Гласника од 19. маја ове године на страни 141. и 142.

* * *

Суд општине црвено јабучке актом № 470. од 1. августа ове године упутио је питање овакве садржине:

Деловођа општински отишао је на војну дужност, те је општински суд морао узети друго лице из друге општине њему за заступника, а питање о издавању плате регулисао је тако, да се од педесет динара, колико је општинским буџетом предвиђен издатак на општинског деловођу, двадесет динара издаје деловођи или његовој породици а тридесет динара да се издаје његовом заступнику. — Пита се: да ли је ова радња општинског суда правилна и саобразна закону?

Као одговор на ово питање може послужити објашњење изложено у броју 9. Полициског Гласника од 3. марта ове године на страни 71. и 72.

к.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Италија и покварена Омладина.

— У Италији више од једног милиона деце не прима никакву наставу, и поред обавезног карактера ове. Пропорција неписмених ипак се умањује из године у годину. Основна настава је у осталом често бедна, и остављена, у неким општинама, учитељима, који се бирају и плаћају као на лицитацији. Ако је свештеник учитељ у парохији, бива где кад да је настава неморална. Лења природа становништва појединих крајева, не креће становништво напред; наpolitанац је често просјак, лопов, нерадник, занешешак и сујеверник; а он је све то због тога, што је лењ и што је сујеверан, јер рад и религија подижу морални ниво једнога народа, док га сујеверје и лењствовање снижавају. Најсрамнија мешавина влада понегде у Италији; лепо небо италијанско гледа и грозоте; чак и у земљорадничким покрајинама становници се не настајују на њиховим земљама већ се враћају у варош чим им то дозвољава њихово занимање. — Комплекс оваквих појава ствара код младежи склоност ка злу. Ипак рађање деце јесте један од разлога, да се пада у будућност целе Италије. Популација италијанског полуострва достигла је 18,383.000 становника у 1816. години, а према последњем попису достигла је 35,845.000 становника, са сталним годишњим рашењем. — Од 1890. године до 1908. године и поред прогресивног умањења неписмености, број малолетника осуђених због правих преступа, прелазео је од 30.108 у 1890. години на 35.602 у 1905. години, за тим на 44605. и на 50000 у 1908. години. У овим великим бројевима примећује се мање деце са југа Италије, а више из провинција северних, ма да се ове сматрају за већма цивилизоване. — Италијанско законодавство дели малолетнике на четири категорије и то: прво на оне, који имају мање од девет година; друго

на оне, који су стари од девет до четрнајест година; треће на оне од четрнајест до осамнајест година; и четврто на оне од осамнајест до двадесет једне године. Деца испод девет година не бивају кажњена, али, у случају тежег дела, могу да буду стављена у васпитни завод или завод за поправку до њихове пунолетности. Деца од девет до четрнајест година, ако су радила без разбора, уподобљавају се деци до девет година старој и упућују се у завод за поправку; а ако су радила са разбором, осуђују се на сасвим благе казне. Младићи од четрнајест до деветнајест године сматају се као одговорни за поступке своје и осуђују се на казне мање него пунолетни али веће него оне за децу од девет до четрнајест година. Одрасли од осамнајест до двадесет прве године осуђују се строжије, али не онако великим казнама као пунолетни што се осуђују. — Жалосно је констатовати, да се у Италији криминалитет повећава у знатним сразмерама, али је још жалосније видети, како се ово повећавање односи нарочито на малолетнике од девете до четрнајест године, од четрнајест до осамнајест и од осамнајест до двадесет прве године. У 1905. години од осуђених лица 474451 било је 67695 малолетника; у 1906. години од осуђених лица 451563 било је 69787 малолетника; у 1908. години од 349721 осуђених лица било је 77568 малолетника. Године 1912. у горњој Италији на децу од 9 до 14 године било је 7.99% малолетних криваца, на младиће од 14 до 18 године било је 40.85% малолетних криваца, и на одрасле од 18 до 21 године било је 51.16% малолетних криваца. — По поступцима деце у школи могу се извесни закључци извести. По целој Италији налази се у школама један део младежи недисциплиноване: увреде и претње против професора, напади на по некад и убијство. У Милану је скоро један ђак напао јавно на улицу свога професора, који је неоспорно био савесан у испуњавању своје дужности. Такође скоро, други ђак, син једног професора, напао је свога наставника у Бариу и оставио га свог раскрвављеног. Извесно је, да ово зло није од скоро; оно има своју еволуцију. Само што данас свет са чуђењем посматра ову врсту школ-

ског криминалитета и тражи му лека. — Данашња младеж пита више и није она која је некад била. То је тачно. И сами зрели људи нису као негдашњи. Цео је живот промењен. Деца су непослушнија, самовољнија, а старији се и не брину много о њима. Она су слабо дисциплинована, и у сваком погледу су слободнија; упропашћен је тип патријархалне породице и разорена та социјална ћелија. Умножавање потреба за живот, тешкоћа у тражењу рада и занимања, увођење машина, размена, емиграција, лака превозна средства, радионице — све доприноси разорењу фамилије. Пронађени су штрајкови, борбе између друштвених класа, сукоби између рада и капитала, а узроци и последице тих појава дејствују на децу. Сва велика научна открића, сви велики проналасци модерне цивилизације преобразили су са хиљаду узрока и на хиљаду начина живот. И сами родитељи раде тако да кваре своју децу; остављају је без надзора, на улици, у лошем друштву, на искушење. Имућнији и виши редови друштвени не дају леп пример нижим друштвеним редовима. Не треба се задовољити извесним фатализмом, већ треба на поправљању радити свима средствима, а на првом месту: гајењем достојанства и одговорности индивидуалне и породичне, за тим превентивним мерама и подражавањем иницијативе приватне и власти, и најзад правосуђем мање репресивним а више човечним и целисходним за малолетнике. Треба мислити у погледу отклањања беде не само на зреле људе, на старце, на самртнике, већ, и то понајпре, на омладину, коју васпитање може да спасе. Треба стварати уточиште за напуштену децу, која би тако добила моралну потпору; она ће се ту очистити од греха, поправити, развеселити, радити, надати се и растити.

(— м. в. —)

* * *

Злочини и друштво. — Професор А. Лакасањ излажући преображаје кривичног права и напретке у судској медицини за последњих неколико година завршио је своја разлагања цитирањем афоризама лионске школе: Сваки злочин је препрека напретку. Друштвена средина је исто што и хранљива маса за културу криминалитета; микроба

WWW.UNILIB.RS

то је кривац, елеменат који има значаја само онога дана када вађе средину погодну за развијање. Друштва имају кривце какве и заслужују. — Професор Лакасањ је додао, да се све ово може обухватити и овом фразом Монтескија: „Има средстава за отклањање злочина; то су казне; — има средстава за поправљање наравствености; то су леци примери.“

* * *

Изложба и полиција. — Варош Лион припрема једну међународну варошку изложбу, која ће трајати од 1. маја до 1. новембра 1914. године. Ова ће изложба обухватити и једну секцију о варошкој полицији, где ће се моћи видети много интересантних ствари, које се одосе на полицију и на уређење вароши. Одбор ове изложбе жели, да за исту што више заинтересује органе администрације, криминалисте, полицајце, правнике.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јоса син Авдије Н. циганина из Малетине, извршио је разбојништво па затим побегао, стар је 14 година.

Депеша начелника среза алексиначког Бр. 8156.

Непознати крадљивац ушао је у стан г-ђе Јованке Х. Јевтић, у улици краља Петра Бр. 3 и покрао следеће ствари: 1. велики црвениротски чилим са шарама, 1 велику фину жуту чилибарску мушкету, један орден таковског крста V-ог степена, један позоришни двоглед седефски у црној кожној футроли 1 леворвер у жутој футроли.

Акт Управе града Београда Бр. 19950.

Борђе Стојановић, келнер извршао је крађу новаца Јордану Дабатиновићу, из Куманова, па затим побегао.

Борђе је стар 20 година, омањег раста, црномањаст, малих бркова, у црном новом оделу, са црним качкетом на глави.

Депеша начелства округа кумановског Бр. 6317.

Вујица Голубовић, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо побегао је са рада на имању манастира Раковице.

Вујица је родом из Дубоке, стар је 38. година, очију жућкастих, косе смеђе, бркова плавих; од особених

Родом је из Алексинца, стар 26 година, висока раста, косе риђе, очију жућкасто-зелених; од особених знакова има: кажипрст на левој руци, на трећој фаланзи, незнатно деформисан; белегу од опекотине, овалног облика, величине

знакова има: брадавицу величине просног зрна за 6 см. изнад и у лево од споја кључне кости, брадавица величине кукурузног зрна за 2.5. см. изнад пупка, по грудима мањав.

Акт Управе београдског казног завода Бр. 3135.

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

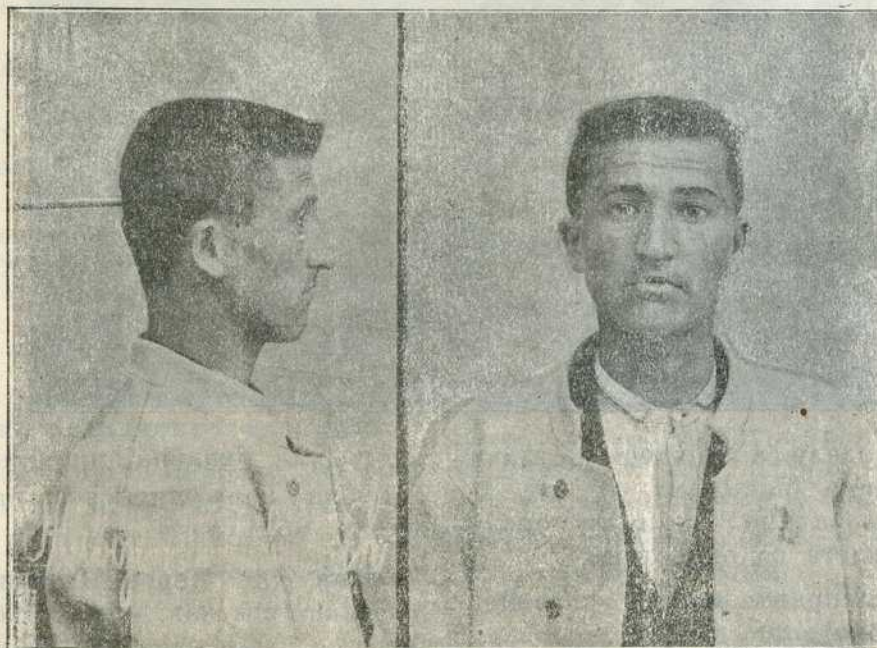
Живојин Павловић, осуђеник београдског казног завода чију

1 см. на десној страни потиљка; и на грудима младеж величине сочива за 8 см. испод споја кључних костију на медијани.

Акт Управе београдског казног завода № 4892.

Петар Павловић, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо, побегао је 5. октобра 1911. године из завода, па до данас није пронађен.

Родом је из Јагодине, стар је 64 године, средњег раста, сувоњав, про-

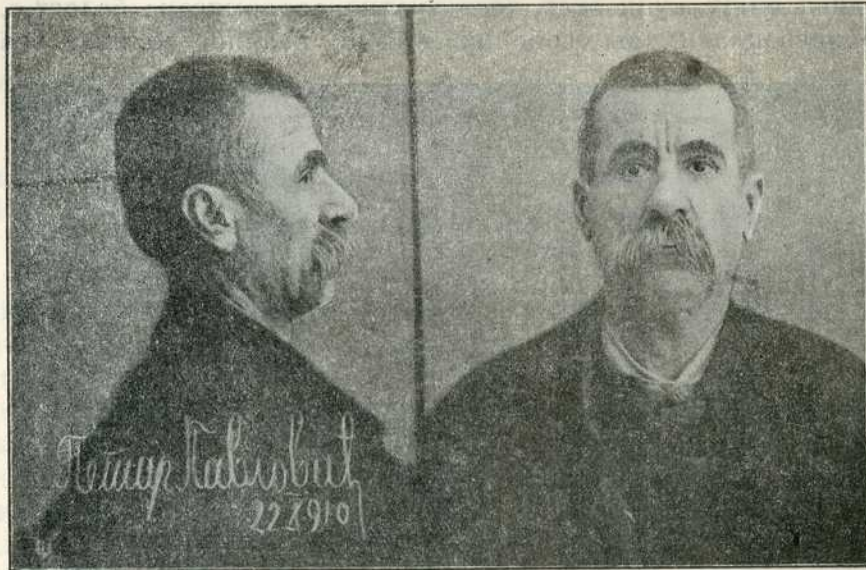

слику износимо, побегао је 27. августа 1910. године из завода, па до данас није пронађен.

седих бркова и косе, крупних угаситих очију, црних обрва густих и дугачких; од особених знакова има:

испод средине леве обрве брадавицу величине кукурузног зрна.

Акт Управе београдског казненог завода № 5781.

Светозар В. Живковић, осуђеник нишког казненог завода, чију слику износимо, побегао је 13. јануара 1910. године, па до данас није ухваћен.

Родом је из Градишта среза белопаланачког, стар 28 година, средњег раста, црне косе и бркова, црне масти, у црном сукненом се-

љачком оделу са шајкачом на глави и опанцима на ногама. Од особених знакова има: на левом образу седам белега од опекотина.

Акт Управе нишког казненог завода број 180.

ТРАЖЕ СЕ

Стојан син Васе Васића, из Радошика, отумарао је од своје куће

пазвано где. Стар је 17 година, раста средњег, косе и очију црних, од одела има гуњ и чакшире, на глави плаву шајкачу.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 8701.

Даринка кћи Михаила Михиловића, из Грабовице, отумарала је од своје куће незнано где. Стара

је 16 година, омалена црномањаста.

Депеша начелника среза ваљевског Бр. 6524.

Стана кћи Персе Николић из Крагујевца нестала је 2. ов. месеца сумња се да је одведена преваром каквог агента белог робља. Стана је стара 16 година, раста средњег,

добро развијена, косе, обрва и очију смеђих, од одела има на себи штофану сукњу бордо боје, тегет блузу са белим колутима, на ногама црне дубоке ципеле на дугмета.

Депеша начелства округа крагујевачког Бр. 8762.

Светислав Ђретић и **Живојин Ранчић** оба из Смрдана, отишли су од својих кућа 2. ов. месеца.

Светислав је стар 13. година, плав, лева трепавица бела, у сељачком оделу, бос.

Живојин је стар 24. година развијен, пун, лица округла у сељачком оделу.

Депеша начелника среза нишавског Бр. 7760.

МАНГУП СТОКА

У општини бусурској налази се једна мангуп кобила, стара 1½ годину, длаке затворено-доратасте, подсеченог репа.

Депеша начелника среза млавског

У општини јабуковачкој налази се мангуп стока и то: један коњ, длаке затворено-доратасте, други коњ длаке чиласте, и једно женско ждребе од једне године, длаке затворено-доратасте.

Депеша начелника среза брзопаланачког Бр. 3253.

НА ЗНАЊЕ

Комплети „Полицијског Гласника“ за 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 и 1912 год., у елегантном тврдом повезу, могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину. Комплети у меком повезу за ове исте године могу се добити по цену од 15 дин. за једну год., или сви укупно за 80 динара.